Konstitutionsutskottets yttrande 2026/27:KU1y

Kommissionens arbetsprogram 2027

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beslutade den 3 november 2026 att ge övriga utskott tillfälle att senast den 26 november 2026 yttra sig över kommissionens arbetsprogram för 2027 (COM(2026) 710), i de delar som rör respektive utskotts beredningsområde, under förutsättning att arbetsprogrammet då har hänvisats till utrikesutskottet för granskning.

Konstitutionsutskottet, som sätter stort värde på kommissionens arbete med att skydda demokratin och värna rättsstaten, delar även kommissionens uppfattning att våra demokratiers motståndskraft mot yttre påverkan måste stärkas. Utskottet framhåller vidare det angelägna i att stödja fria och oberoende medier. Utskottet ställer sig även positivt till åtgärder som förebygger och hanterar hot mot förtroendevalda för att säkerställa ett inkluderande och demokratiskt deltagande.

Utskottets överväganden

Kommissionens arbetsprogram 2027

Den 4 november 2026 presenterade kommissionen sitt arbetsprogram för 2027 (COM(2026) 710). Arbetsprogrammet innehåller bl.a. 23 nya initiativ, 24 förslag där det pågår förhandlingar och 18 förslag som kommissionen föreslår ska dras tillbaka.

Under rubriken Skydda vår demokrati och upprätthålla våra värden framhålls att kommissionen kommer att inleda en Europakongress för att utforma en gemensam vision för Europas framtid. Vidare framhålls att demokratin står under allt större press. Desinformation och informationsmanipulation sprids snabbt och förstärks ytterligare genom artificiell intelligens. Kommissionen kommer därför att intensifiera arbetet inom ramen för den europeiska demokratiskölden för att stärka lägesbilden och förbättra förmågan att hantera hot. Kommissionen kommer att stärka EU:s motståndskraft mot utländsk påverkan och desinformation samt stödja allas tillgång till tillförlitlig och trovärdig information, skydda integriteten i valen och stödja oberoende medier, journalister och civilsamhället.

Kommissionen konstaterar vidare att ökad polarisering och det snabbt föränderliga informationslandskapet har lett till fler hot, angrepp och våldshandlingar riktade mot politiska kandidater och förtroendevalda, där kvinnor är särskilt utsatta. Kommissionen kommer därför att lägga fram en rekommendation om säkerhet i politiken med åtgärder för att förebygga och reagera vid hot mot politiska kandidater och förtroendevalda. Dessa åtgärder ska bidra till att säkerställa ett inkluderande demokratiskt deltagande och representativitet samt stärka förtroendet för de politiska institutionerna.

Kommissionen avser även att ta initiativ till en översyn av förordningen om politisk reklam. Med utgångspunkt i synpunkter som lämnas under ett samråd med berörda aktörer kommer kommissionen att utvärdera hur reglerna tillämpas, deras effektivitet och påverkan på det demokratiska engagemanget.

Kommissionen uppger vidare att den kommer att dra tillbaka förslaget till direktiv om transparens kring intresserepresentation för tredjeländers räkning (COM(2023) 637), om inga ytterligare framsteg görs i förhandlingarna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet sätter stort värde på kommissionens arbete med att skydda demokratin och att värna rättsstaten. Utskottet delar kommissionens uppfattning att våra demokratiers motståndskraft mot yttre påverkan, däribland desinformation och informationsmanipulation, måste stärkas. Det är i sammanhanget angeläget att stödja fria och oberoende medier och därmed allas tillgång till saklig information.

Utskottet ställer sig positivt till åtgärder som förebygger och hanterar hot mot politiska kandidater och förtroendevalda för att säkerställa ett inkluderande och demokratiskt deltagande samt representativitet. Ett starkt förtroende för de politiska institutionerna är av avgörande betydelse i en demokrati. Informationen om kommissionens initiativ till rekommendation om säkerhet i politiken är dock begränsad och utskottet kommer att ta ställning till initiativet när det läggs fram.

Kommissionen aviserar vidare att förslaget till det s.k. transparensdirektivet kan komma att dras tillbaka om inga ytterligare framsteg görs i förhandlingarna i rådet. Utskottet noterar att det pågår förhandlingar i rådet och delar regeringens bedömning att transparens och öppenhet främjar ett högt förtroende för det demokratiska styrelseskicket. Utskottet välkomnar därför att det irländska ordförandeskapet inom en nära framtid väntas presentera ett reviderat förslag med beaktande av medlemsstaternas synpunkter.

Stockholm den 26 november 2026

På konstitutionsutskottets vägnar

Oscar Sjöstedt

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Oscar Sjöstedt (SD), Jennie Nilsson (S), Mats Green (M), Mirja Räihä (S), Per-Arne Håkansson (S), Ulrik Nilsson (M), Caroline Täljeblad (V), Ludvig Aspling (SD), Magnus Haara (C), Mats Sander (M), Jan Riise (MP), Cecilia Engström (KD), Amalia Rud Stenlöf (S), Roger Hedlund (SD), Peter Hedberg (S), Erik Nygårds (L) och Talla Alkurdi (S).

Tryck: Elanders Sverige AB, Vällingby 2026